

Zbateri și dezbatere

Festivalurile nu sînt, cum par a fi, doar niște desfășurări sărbătorești. Se muncеște teribil. Muncesc cei de pe scenă, muncesc organizatorii, juriul, televiziunea, radioul, ziaristii, criticii. Și, chiar, dramaturgii. În două dimineți consecutive s-a desfășurat, din inițiativa Fundației culturale Teatrul XXI și a Asociației internaționale a criticilor de teatru, secția română, un **Forum al dramaturgiei românești**. Care a fost scopul? Mai întii, niște clarificări. În timp ce dramaturgii acuză teatrele că nu le joacă opera, deși ea există, teatrele îi acuză pe dramaturgi că nu scriu și, ca atare, nu poate fi jucat ceea ce nu există. Era de clarificat acest lucru: există sau nu există dramaturgie jucabilă? Dacă există, de ce nu se joacă? Dacă nu există, de ce nu se scrie? Întrucît piese există și unele chiar se joacă, era de refăcut comunicarea dintre scriitorii și teatre (directori, secretari literari, regizori). Unul dintre moderatorii dialogului a încercat să explice situația printr-o criză de informație, de circulație a informației. Un dramaturg a vorbit despre căderea unei instituții, altădată foarte activă și utilă, secretariatul literar, despre necesitatea ca Ministerul Culturii să sprijine activ, printr-un sistem de protecție și stimulare, prezența pieselor românești în repertoriu. Reprezentanții Ministerului Culturii, la rîndul lor, au făcut cunoscut că 40% din repertoriul teatrelor este reprezentat de dramaturgia națională, ceea ce a fost o surpriză pentru mulți. Dar cifrele sînt cifre. În același timp, deși

există o dorință sinceră de a proteja dramaturgia românească, Ministerul Culturii nu poate exercita presiuni asupra teatrelor, precum vechea autoritate tutelară, și nici nu deține pîrghiile financiare prin care s-ar putea stimula interesul pentru piesele autohtone. Dinspre direcțiile teatrelor s-a vorbit de puținătatea regizorilor și de entuziasmul mediocru cu care aceștia privesc spre dramaturgia națională.

S-a propus: 1) Înființarea unei „bănci” de piese, eventual la Fundația Teatrul XXI, pentru a se afla permanent de cître cine dorește ce există în patrimoniul dramaturgiei naționale. S-a acceptat ideea, cu amendamentul că ar trebui să ființeze un corp de „lectorii”, care să recomande piesele în funcție de necesitățile teatrelor, dar și de, nu-i așa?, valoarea lor, iar acest corp să fie totuși plătit. 2) Înființarea unui fel de „consiliu”, „pe lîngă” Ministerul Culturii, care să aibă în vedere promovarea dramaturgiei naționale. Așadar, din nou comitete și comiții. Să dea Dumnezeu să folosească! 3) Reînvierea Festivalului (mort) de dramaturgie originală de la Timișoara. Nimeni n-a fost împotrivă. Teatrul Național din Timișoara a tăcut. 4) Înființarea unui teatru de **dramaturgie românească** (chiar dacă mai joacă el și altele), subvenționat de minister și primărie și sponsorizat de cine va dori să o facă. Nimeni n-a fost împotrivă, dar nu s-a spus: **unde, cînd și cum** se va realiza acest lucru. 5) Crearea unei casetoteci

cu piese românești. O.K.

Au cuvîntat: Tudor Popescu, Iosif Naghiu, Dinu Grigorescu, Paul Cornel Chitic, Dumitru Solomon (din tabăra dramaturgică), Mircea Albulescu, Cristian Hadjiculea, Dan Vasiliu, Oana Popescu (din tabăra ministerială), Val Condurache, Constantin Măciucă, Adriana Popescu (din tabăra teatrelor), Valentin Silvestru, Mircea Ghițulescu, Constantin Paiu, Alice Georgescu (din tabăra criticii) și regizorul Mircea Cornișteanu, care a declarat că el nu vrea să pună cu tot dinadinsul piese românești, dar dacă acestea sînt valoroase le acordă prioritate în sufletul și programul său regizoral. (Dacă am omis vreun vorbitor, e doar vina memoriei noastre și nu e mîna vreunui partid politic sau grup de presiune.)

Trei dezbateri substanțiale au avut loc și la UNITER pe teme ale „tranziției”:

1. Teatrele naționale, 2. Revenirea la clasici și 3. Teatrul ca expresie a identității culturale, cu participarea unor critici (Victor Ernest Mașek, Marian Popescu, Nicolae Manolescu), directori de teatre (Emil Boroghina, Vladimir Jurăscu), secretari literari (Adriana Popescu), dramaturgi (Dumitru Solomon) și regizori (Silviu Purcărete, Mihai Măniuțiu). Din nou, absențele de pe listă nu exprimă o atitudine politică sau estetică. Întrucît dezbaterile din „Trilogia tranziției” vor vedea, se pare, lumina tiparului, nu insistăm.

REDACTOR

Palmares

■ Marele Premiu și Trofeul orașului București (transmisibil):

Teatrul Odeon, pentru spectacolul **Richard III** (regia, Mihai Măniuțiu)

■ Premiul pentru cel mai reușit spectacol cu o piesă românească: nu s-a acordat. În locul acestui premiu, au fost acordate două premii speciale ale juriului:

Mircea Diaconu, pentru rolul interpretat în spectacolul **Ghetou** al Teatrului Național din București

Dorina Crișan Rusu, pentru muzica originală la spectacolul **Ghetou** al Teatrului Național din București

■ Premiul „Lucia Sturdza Bulandra” pentru cea mai bună interpretare

feminină: Maia Morgenstern, pentru rolul interpretat în spectacolul **Ghetou**

■ Premiul „Costache Aristia” pentru cea mai bună interpretare masculină: Marcel Iureș, pentru rolul interpretat în spectacolul **Richard III**

■ Premiul „Toma Caragiu” pentru cel mai valoros debut:

Alexandru Vasilache, regizorul spectacolului **Legături primejdioase** al „Teatrului de buzunar” din Chișinău

■ Premiul pentru cea mai bună scenografie:

Adriana Grand, pentru decorul și costumele spectacolului **Ghetou**

■ Premiul pentru regia „Ion Sava”:

Silviu Purcărete, pentru regia spectacolelor **Phaedra** (Teatrul Național din Craiova) și **Decameron 645** (Teatrul „Anton

Pann” din Rîmnicu Vîlcea)

■ Premiul oferit de UNITER pentru originalitate în creația teatrală:

Victor Ioan Frunză, pentru regia spectacolului **Ghetou**

■ Premii oferite de Fundația pentru reconstrucția orașului București:

Horaiju Mălăele pentru rolul interpretat în spectacolul **Teatru descompus** (Theatrum Mundi)

Mircea Rusu pentru rolul interpretat în spectacolul **Ghetou**

Suzana Macovei pentru rolul interpretat în spectacolul **Decameronul** (Teatrul „Radu Stanca” din Sibiu)

Premiul „Pentru prezență spirituală”, oferit de ziarul „Libertatea”:

Ilie Gheorghe, pentru rolul interpretat în **Decameron 645**